

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ, ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΔΕΕ0158	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Ε΄ (ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ)
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και παρουσιάσεις εργασιών των φοιτητών	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Ειδικού υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	e-course.uoi.gr		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων 								
<p>Τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος είναι, πρώτον, η εξοικείωση των φοιτητών με τα επιστημολογικά υποδείγματα της διδακτικής που αφορούν τη «μετάβαση» από την «πρότερη γνώση» των μαθητών στη «σχολική γνώση». Δεύτερον, η κατανόηση των επιστημολογικών προϋποθέσεων της δασκαλοκεντρικής και της μαθητοκεντρικής προσέγγισης εκπαίδευσης, οι οποία οδηγεί στην άσκηση της επιχειρηματολογικής σκέψης των φοιτητών σχετικά με την παραγωγική και την επαγωγική μέθοδο διδακτικής της σχολικής γνώσης.</p>								
<p>Γενικές Ικανότητες <i>Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:</i></p> <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%; border: none;"><i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i></td> <td style="width: 50%; border: none;"><i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"><i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i></td> <td style="border: none;"><i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"></td> <td style="border: none;"><i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i></td> </tr> <tr> <td style="border: none;"></td> <td style="border: none;"><i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας</i></td> </tr> </table>	<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>	<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>		<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>		<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας</i>
<i>Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών</i>	<i>Σχεδιασμός και διαχείριση έργων</i>							
<i>Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις</i>	<i>Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα</i>							
	<i>Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον</i>							
	<i>Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας</i>							

Λήψη αποφάσεων	και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Αυτόνομη εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Ομαδική εργασία	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	Άλλες...
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Η ιδιοποίηση της μάθησης ως παραγωγής και αναπαραγωγή της γνώσης καλλιεργεί την αναγκαία έλλογη και αυτενεργό κριτική σκέψη. Οι φοιτητές αναπτύσσουν την ικανότητα αναγνώρισης των μεθόδων της διδακτικής ως επιλογών επιστημολογικού χαρακτήρα, ασκούμενοι στην ανάλυση επιχειρημάτων, στον εντοπισμό των προκειμένων προτάσεων και στον έλεγχο της αλήθειας των συμπερασμάτων τους.

(3) ΠΕΡΙΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα της Παιδαγωγικής Επιστημολογίας, εκκινώντας από τη θεματική της διδακτικής, εξετάζει τα «γνωσιακά πλαίσια» από τα οποία αυτή αρύεται τις επιστημολογικές παραδοχές της και θεματοποιεί το πρόβλημα της αξίας της βιωματικής πρότερης γνώσης των μαθητών, αναζητώντας τις δυνατές σχέσεις της με τη σχολική και την επιστημονική γνώση. Αναλύει κριτικά τα κύρια υποδείγματα της μάθησης και των πρακτικών της, πρώτον της *ενίσχυσης*, δεύτερον, της *βελτίωσης*, τρίτον, της *αντικατάστασης* της πρότερης γνώσης και προτείνει μια τέταρτη, την κριτική συμπλήρωσή της. Ακόμη, αξιοποιεί φιλοσοφικά επιχειρήματα από τη φιλοσοφία του νου, ώστε, με βάση τις οντολογικές παραδοχές για τη φύση της διάνοιας, να προσδιοριστούν οι σημασίες της έννοιας «αναπαράσταση», καθώς και οι συνέπειες του προβλήματος της νοητικής αιτιότητας, δηλαδή των σχέσεων του νου με το σώμα. Τέλος, διδάσκεται η ανάλυση επιχειρημάτων στο πλαίσιο του πρακτικού συλλογισμού.

Διδακτικές ενότητες:

- I. Επιστημολογικά υποδείγματα
 1. Εμπειρικό-επαγωγικό
 2. Υποθετικό-παραγωγικό
- II. Φιλοσοφία του Νου
 1. Θεωρίες για τον νου
 2. Νοητικές αναπαραστάσεις
 3. Νοητική αιτιότητα
- III. Πρακτικός συλλογισμός
 1. Αναγνώριση και ανασυγκρότηση επιχειρημάτων
 2. Αξιολόγηση επιχειρημάτων-φιλοσοφικές παραδοχές

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Εκπαίδευση προσώπου με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία (power pint) και στην επικοινωνία με τους φοιτητές (e-course).	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας.</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου

<p>Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Διαλέξεις	39
	Μελέτη βιβλιογραφίας	58
	Παρουσίαση εργασίας	25
	Γραπτή εξέταση	3
	Σύνολο Μαθήματος	125
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p> <p>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Παρουσίαση εργασίας 30%</p> <p>Γραπτή εξέταση 70%</p> <p>Κριτήρια αξιολόγησης γραπτής εξέτασης και εργασιών:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Περιεχόμενο (κατανόηση του θέματος ανάπτυξη επιχειρημάτων, κριτικός σχολιασμός, τεκμηρίωση συμπεράσματος). 2. Δομή εννοιών και συνάφεια εντός και μεταξύ των παραγράφων. 3. Γλωσσική έκφραση (ορθότητα και σαφήνεια ορολογίας και γραπτού λόγου, κανονιστικότητα γραμματικής, σύνταξης, ορθογραφίας και επιμέλειας κειμένου). 	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>ΒΑΣΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ (Από τον Εύδοξο):</p> <p>Γ. Κουζέλης, <i>Από τον βιωματικό στον επιστημονικό κόσμο. Ζητήματα κοινωνικής αναπαραγωγής της γνώσης</i>, Κριτική, Αθήνα 1991.</p> <p>Γ. Κουζέλης, <i>Ενάντια στα φαινόμενα. Για μια επιστημολογική προσέγγιση της διδασκαλίας των κοινωνικών επιστημών</i>, Νήσος, Αθήνα 2006.</p> <p>Τζ. Μπαγκίνι, Π. Φοσλ, <i>Τα εργαλεία του φιλοσόφου. Φιλοσοφικές έννοιες και μέθοδοι</i>, μτφρ. Κ. Θεολόγου, Καστανιώτη, Αθήνα 2005.</p> <p>ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:</p> <p>Σ. Βοσνιάδου, <i>Γνωσιακή Ψυχολογία</i>, Gutenberg, Αθήνα 1998.</p> <p>A. Goldman, <i>Γνωσιοεπιστήμη, Φιλοσοφικές Εφαρμογές</i>, μτφρ. Γ. Μαραγκός, Οδυσσέας, Αθήνα 1997.</p> <p>D. R. Hofstadter και D. C. Dennett, <i>Το Εγώ της Νόησης, Φαντασίες και Στοχασμοί για τον Εαυτό και την Ψυχή</i> (1981), μτφρ. Κάτοπτρο, Αθήνα 1993.</p> <p>J. Haugeland, <i>Τεχνητή Νοημοσύνη, Σχεδιάζοντας τη νόηση: από την υπολογιστική θεωρία στις σύγχρονες ευφυείς μηχανές</i> (1989), Κάτοπτρο, Αθήνα 1992.</p> <p>B. Κάλφας, "Εισαγωγή" στο T. Kuhn, <i>Η Δομή των Επιστημονικών Επαναστάσεων</i>, Σύγχρονα Θέματα, Θεσσαλονίκη 1981.</p> <p>A. Karmiloff-Smith, <i>Πέρα από τη Σπονδυλωτή Διάνοια</i>, (1992), μτφρ. Γ. Μαραγκός, Οδυσσέας, Αθήνα 1998.</p> <p>Γ. Κουζέλης, "Το Επιστημολογικό Υπόβαθρο των Επιλογών της Διδακτικής", στο Η. Ματσαγγούρας, <i>Η Εξέλιξη της Διδακτικής, Επιστημολογική Θεώρηση</i>, Gutenberg, Αθήνα 1995, σσ. 155-181.</p> <p>Γ. Κουζέλης, <i>Ενάντια στα φαινόμενα, Για μια επιστημολογική προσέγγιση της Διδακτικής των Κοινωνικών Επιστημών</i>, Νήσος, Αθήνα 2005.</p> <p>B. Κουλαϊδής, <i>Αναπαραστάσεις του Φυσικού Κόσμου, Γνωστική, Επιστημολογική και Διδακτική Προσέγγιση</i>, Gutenberg, Αθήνα 1994.</p> <p>J. Kim, <i>Η Φιλοσοφία του Νου</i>, LeaderBooks, Αθήνα 2005.</p>

- H. Ματσαγγούρας, *Η Εξέλιξη της Διδακτικής, Επιστημολογική Θεώρηση*, Gutenberg, Αθήνα 1995.
- H. Ματσαγγούρας, *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, Θεωρία της Διδασκαλίας, Η Προσωπική Θεωρία ως Πλαίσιο Στοχαστικο-κριτικής Ανάλυσης*, Gutenberg, Αθήνα 1998.
- Π. Μισαηλίδη, *Η Θεωρία των Παιδιών για το νου*, Τυπωθήτω, Αθήνα 2003.
- P. Machamer, "Φιλοσοφία της Ψυχολογίας" στο M. Salmon, κ.ά., *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Επιστήμης*, σσ. 483-508, μτφρ. Π. Θεοδώρου, Κ. Παγωνδιώτης, Γ. Φουρτούνης, ΠΕΚ, Ηράκλειο 1999.
- P. Mitchell, *Η κατανόηση του νου στην παιδική ηλικία, Επισκόπηση της ψυχολογικής έρευνας και θεωρίας*, μτφρ. Π. Μισαηλίδη, Α. Μουτσοπούλου, Τυπωθήτω, Αθήνα 2002.
- Ε. Νημά, Α. Καψάλης, *Σύγχρονη διδακτική*, Ε.Π.Μ., Θεσσαλονίκη 2002.
- Μ. Πουρνάρη, "Η υπολογισιοκρατική θεώρηση του νου στο πλαίσιο των γνωσιακών επιστημών: το πρόβλημα της αναπαράστασης", στο Γ. Καψάλης, Α. Κατσίκης (επιμ.), *Σχολική Γνώση και Διδασκαλία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*, Α' Τόμος, Ιωάννινα 2002, σσ. 282-292.
- Μ. Πουρνάρη, "Η Μετάβαση από την «Παραδοσιακή» στην «Εικονική» Εκπαίδευση", *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, Νο 15 (2002), 185-98.
- Μ. Πουρνάρη, "Η εν χρήσει γνώση των Νέων Τεχνολογιών: Διαδικαστικοί κανόνες και πρακτικές δεξιότητες", στο Γ. Κουζέλης, Μ. Πουρνάρη, Β. Τσελφές (επιμ.), *Γνώση Χρήσης και Νέες Τεχνολογίες*, Ε.Μ.Ε.Α., Νήσος, Αθήνα 2005, σσ. 37-45.
- Μ. Πουρνάρη, "Γνωσιακές Επιστήμες και Διεπιστημονικότητα", *Επιστημονική Επετηρίδα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, Νο 18 (2005), 135-56.
- Μ. Πουρνάρη, «Ποια γνώση πρέπει να διδάσκεται; Οι επιστημικές αξίες στη σχολική γνώση», στο *Ποια γνώση έχει την πιο μεγάλη αξία*, Ιστορικές Συγκριτικές Προσεγγίσεις, 7^ο Επιστημονικό Συνέδριο Ιστορίας Εκπαίδευσης, 28-29 Ιουνίου, Πανεπιστήμιο Πατρών 2014.
- Μ. Πουρνάρη, «Ο βιωματικός κόσμος ως αντικείμενο έρευνας: Μια επιστημολογική προσέγγιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της συνείδησης» (υπό έκδοση).
- Α. Τριλιανός, *Μεθοδολογία της Διδασκαλίας*, Ατραπός, Αθήνα 2012.
- Ι. Φύκαρης, *Όρια και δυνατότητες της σύγχρονης διδασκαλίας*, Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2014.